

ANGLASHUV MEMORANDUMI

Ushbu Anglashuv Memorandumi 28 / 10 / 2024 sanasida

Toshkent davlat yuridik universiteti (TDYU), Sayilgoh ko'chasi 35-uy, Toshkent 100047, O'zbekiston manzilida joylashgan, v.b. rektor prof. dr. Islambek Rustambekov tomonidan;

va

Milliy sud ekspertizasi universiteti (MSEU), bosh qarorgohi Sector 9, Gandhinagar-382007 manzilida joylashgan, Dehli kampusi direktori prof. (dr.) Purvi Pokhariyal tomonidan imzolangan.

Birgalikda "Tomonlar" va alohida "Tomon" deb yuritiladi.

1. Maqsad

- Ushbu Memorandumning maqsadi TDYUda Hind-O'zbek huquq va til tadqiqotlari markazini ("Markaz") tashkil etish imkoniyatlarini o'rganish bo'lib, u Tomonlar o'rtasida huquqiy tadqiqotlar, til o'rganish va akademik hamkorlikni rivojlantirishga qaratilgan.
- Ushbu umumiy hamkorlik kelishuvi tomonlar o'rtasida imzolangan har qanday dastur kelishuvining asosiy hujjati sifatida belgilanadi. Har qanday dasturga oid keyingi kelishuvlar har bir tomon tomonidan qilingan aniq majburiyatlar to'g'risidagi tafsilotlarni taqdim etadi va tomonlarning vakolatli vakillari tomonidan yozma ravishda tuzilmaguncha va imzolanmaguncha kuchga kirmaydi.

2. Hamkorlik doirasi

- 2.1. Taklif etilayotgan hamkorlikning mohiyati huquqiy tadqiqotlar, til o'rganish va talabalar almashinuvi dasturlari kabi yo'nalishlarga qaratilgan. Bu faoliyat turlari 2.2., 2.3. va 2.4-bandlarda batafsil keltirilgan va O'zbekiston Respublikasi qonunlari va me'yoriy hujjatlari bilan cheklanmagan boshqa tegishli faoliyatlarni o'z ichiga olishi mumkin.

2.2. 1-yo'nalish: Huquqiy tadqiqot xizmatlari

Markaz Hindiston va O'zbekiston o'rtasidagi qiyosiy huquqshunoslikka qaratilgan maxsus huquqiy tadqiqot xizmatlarini ko'rsatish maqsadida tashkil etiladi. Bu xizmatlar quyidagilarni o'z ichiga oladi:

a) Qiyosiy huquqiy tadqiqot:

- Har ikki mamlakatning huquqiy tizimlari bo'yicha tadqiqotlar tashkil etish
- Qonunchilik asoslari va sud qarorlarini tahlil qilish
- Huquqiy islohotlar va ularning amalga oshirilishini o'rganish
- Huquqiy institutlarning qiyosiy tahlilini o'tkazish

b) Huquqiy hujjatlashtirish va tarjima:

- Ikki tilli huquqiy resurslarni ishlab chiqish
- Muhim huquqiy hujjatlarni tarjima qilish
- Huquqiy lug'atlar va ma'lumotnomalarni yaratish
- Qiyosiy huquqiy materiallar bazasini yuritish

c) Siyosat tahlili:

- Har ikki mamlakatdagi huquqiy siyosat o'zgarishlarini o'rganish
- Xalqaro huquqning milliy qonunchilikka ta'sirini tahlil qilish
- Tartibga solish mexanizmlarini va ularning samaradorligini tadqiq qilish
- Siyosat bo'yicha tavsiyalar berish

d) Akademik qo'llab-quvvatlash:

- Huquqiy tadqiqot metodologiyasida yordam berish
- Akademik nashrlarni qo'llab-quvvatlash
- Huquqiy tadqiqot seminarlarini tashkil etish
- Muassasalar o'rtasida tadqiqot hamkorligini osonlashtirish

2.3. 2-yo'nalish: Til o'rganish

a) Til dasturlari:

- Huquqshunos mutaxassislar uchun til kurslarini ishlab chiqish
- Maxsus yuridik til o'qitish modullarini yaratish
- Til muhitiga sho'ng'ish dasturlarini tashkil etish
- Tarjima va tarjimonlik xizmatlarini ko'rsatish

b) Madaniy almashinuv:

- Huquqiy madaniyatlarni tushunishni rivojlantirish
- Madaniy ongli seminarlarni tashkil etish
- Madaniyatlararo muloqotni osonlashtirish
- Ikki tomonlama madaniy tashabbuslarga ko'maklashish

2.4. 3-yo'nalish: Talabalar ishtiroki

a) Almashinuv dasturlari:

- Muassasalar o'rtasida talabalar almashinuvini osonlashtirish
- Qo'shma akademik dasturlarni tashkil etish
- Amaliyot imkoniyatlarini taqdim etish
- Hamkorlikdagi tadqiqot loyihalarini qo'llab-quvvatlash

b) Akademik rivojlanish:

- Qo'shma seminar va treninglarni tashkil etish
- Talabalarning tadqiqot tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash
- Mentorlik imkoniyatlarini taqdim etish
- Akademik nashr faoliyatini osonlashtirish

3. Tomonlarning majburiyatlari

Taklif etilayotgan hamkorlik doirasida Tomonlar quyidagi majburiyatlarga ega bo'lishi mumkin. Tomonlar ushbu majburiyatlarni bajarishda muammolar yuzaga kelgan taqdirda, Markazning maqsadlarini muvaffaqiyatli amalga oshirishni ta'minlash uchun bir-biriga yordam berishga kelishib olishlari maqsadga muvofiq.

3.1. TDYUning majburiyatlari

a) Akademik va tadqiqot yordami:

[Ekspertiza taqdim etish:] Sud kriminalistikasi sohasida akademik va tadqiqot ekspertizasini taqdim etish, tadqiqot loyihalarini ishlab chiqish va amalga oshirishga hissa qo'shish.

[Xodimlar va talabalarni jalb qilish:] TDYU akademik xodimlari va talabalarining tadqiqot faoliyatida ishtirok etishini ta'minlash, ularning markaz tadqiqot tashabbuslariga hissa qo'shishini ta'minlash.

b) Ma'muriy va operatsion boshqaruv:

[Vakillarni tayinlash:] Markazning ma'muriy va kundalik faoliyatini boshqarish uchun bir vakil tayinlash.

[MSEU bilan hamkorlik:] Samarali hamkorlik va muvofiqlashtirish ta'minlash uchun MSEUning vakili bilan yaqin hamkorlikda ishlash.

c) Ob'ektlar va infratuzilma:

[Joy ajratish:] Markaz faoliyati uchun zarur joy va/yoki ob'ektlarni ajratish.

[Qo'llab-quvvatlash xizmatlari:] Markazning ishlashi uchun zarur bo'lgan IT va logistika xizmatlarini o'z ichiga olgan ma'muriy yordam ko'rsatish.

d) Moliyaviy hissa:

[Moliyalashtirish:] Markazni tashkil etish va saqlash uchun zarur bo'lgan moliyaviy resurslarga, shu jumladan jihozlar, xodimlar va operatsion xarajatlarni o'z ichiga olgan umumiy xarajatlarga hissa qo'shish.

[Byudjetni boshqarish:] Markazning byudjetini ishlab chiqish va boshqarishda, shu jumladan moliyaviy rejalashtirish va hisobot berishda ishtirok etish.

e) Hamkorlik va tarmoqlashtirish:

[Hamkorlikni rivojlantirish:] Markazning maqsadlarini qo'llab-quvvatlash va uning imkoniyatlarini kengaytirish uchun boshqa sud-ekspertiza muassasalari va tashkilotlari bilan aloqalarni o'rnatish va rivojlantirish.

[Tadbirlarni tashkil etish:] Sud kriminalistikasi bilan bog'liq seminarlar, treninglar va konferentsiyalarni tashkil etish va o'tkazishda yordam berish.

3.2. MSEUning majburiyatlari

a) Texnik va jihozlar bilan ta'minlash:

[Jihozlar bilan ta'minlash:] Markaz faoliyati uchun zarur bo'lgan sud-ekspertiza jihozlari va texnologiyalarini yetkazib berish.

[Texnik ekspertiza:] Sud-ekspertiza jihozlari va metodologiyalaridan foydalanish bo'yicha texnik yordam va o'qitishni taklif etish.

b) Tadqiqot va rivojlanish:

[Tadqiqot tashabbuslariga rahbarlik:] MSEUning ekspertizasi va resurslaridan foydalangan holda sud-ekspertiza tadqiqot loyihalariga rahbarlik qilish va muvofiqlashtirish.

[TDYUni qo'llab-quvvatlash:] Sud-ekspertiza tadqiqotlari natijalarini o'quv dasturlari va amaliy qo'llanmalarga kiritishda TDYUga yordam berish.

c) Ma'muriy va operatsion boshqaruv:

[Vakillarni tayinlash:] Markazni boshqarish va uning samarali ishlashini ta'minlash uchun TDYUning vakili bilan hamkorlik qilish uchun vakil tayinlash.

[Operatsion nazorat:] Tegishli qoidalar va standartlarga rioya qilishni o'z ichiga olgan markazning operatsion jihatlarini nazorat qilish.

d) O'qitish va salohiyatni oshirish:

[Professional rivojlanish:] TDYUning xodimlari va talabalariga sud-ekspertiza ko'nikmalari va bilimlarini oshirish uchun o'zaro kelishilgan shartlar va moliyaviy javobgarlik shartlari asosida o'quv dasturlari va seminarlar taqdim etish.

[Salohiyatni oshirish:] Samarali sud-ekspertiza tadqiqotlari va amaliyoti uchun zarur bo'lgan ko'nikmalar va kompetentsiyalarni rivojlantirishni qo'llab-quvvatlash.

e) Moliyaviy va resurs hissalar:

[Moliyalashtirish:] Jihozlar xarajatlari, tadqiqot mablag'lari va operatsion xarajatlarni o'z ichiga olgan markaz uchun moliyaviy resurslarga hissa qo'shish.

[Resurslarni boshqarish:] Markazning barqarorligi va o'sishini ta'minlash uchun resurslarni samarali boshqarish va taqsimlashda yordam berish.

f) Xalqaro hamkorlik:

[Tarmoqlarni osonlashtirish:] Markazning tadqiqot imkoniyatlari va obro'sini oshirish uchun xalqaro aloqalar va hamkorliklardan foydalanish.

[Bilimlarni almashish:] Xalqaro sud-ekspertiza institutlari va tadqiqotchilar bilan bilim va eng yaxshi amaliyotlar almashinuvini osonlashtirish.

3.3. Umumiy majburiyatlar

a) *Strategik rejalashtirish:*

- **Strategik maqsadlarni ishlab chiqish:** Markazning strategik maqsadlari, vazifalari va tadqiqot ustuvorliklarini hamkorlikda belgilash.
- **Boshqaruv tuzilmasini yaratish:** Qaror qabul qilish jarayonlari va operatsion ko'rsatmalarni o'z ichiga olgan markazning boshqaruv tuzilmasini ishlab chiqish.

b) *Monitoring va baholash:*

- **Faoliyatni baholash:** Markazning faoliyati va ta'sirini, shu jumladan tadqiqot natijalari, operatsion samaradorlik va moliyaviy boshqaruvni muntazam baholash.
- **Takomillashtirishlarni amalga oshirish:** Faoliyat baholash va fikr-mulohazalar asosida zarur o'zgartirishlar va takomillashtirishlar kiritish.

c) *Hisobot berish va javobgarlik:*

- **Hisobotlarni taqdim etish:** Manfaatdor tomonlar va boshqaruv organlariga markazning faoliyati, tadqiqot natijalari va moliyaviy holati to'g'risida muntazam hisobotlar taqdim etish.
- **Muvofiqlikni ta'minlash:** Tegishli qoidalar, standartlar va kelishuvlarga rioya etilishini ta'minlash.

4. Moliyaviy majburiyatlar

4.1. MSEU tomonidan jihozlar bilan ta'minlash xarajatlari

1. **Jihozlar yetkazib berish:** Vakolatli organ tasdig'iga ko'ra, MSEU Markaz faoliyati uchun zarur bo'lgan barcha sud-ekspertiza jihozlari va texnologiyalarini taqdim etishi mumkin. Bu laboratoriya asboblari, sud-ekspertiza tahlil vositalari va tegishli texnologiyalarni o'z ichiga oladi.
2. **Texnik yordam:** Vakolatli organ tasdig'iga ko'ra, MSEU taqdim etilgan jihozlardan to'g'ri foydalanish va texnik xizmat ko'rsatish uchun zarur bo'lgan texnik yordam va o'qitish bilan bog'liq xarajatlarni ham ta'minlashi mumkin. Bu o'quv seminarlar, texnik yordam va jihozlarni yangilash yoki almashtirish bilan bog'liq xarajatlarni o'z ichiga olishi mumkin.

4.2. TDYU tomonidan Markaz faoliyati bilan bog'liq xarajatlar

1. **Operatsion xarajatlar:** TDYU Markazning kundalik boshqaruvi bilan bog'liq operatsion xarajatlarni qoplashni rejalashtirmoqda. Bu ma'muriy xarajatlar, kommunal xizmatlar, ob'ektlarni saqlash va Markaz faoliyati uchun zarur bo'lgan boshqa umumiy operatsion xarajatlarni o'z ichiga oladi.
2. **Joy va ob'ektlar:** TDYU Markaz uchun ajratilgan joy va ob'ektlarni taqdim etish va saqlash bilan bog'liq xarajatlarni ham o'z zimmasiga oladi. Bu ob'ektlarni saqlash, xavfsizlik va Markaz faoliyatini ta'minlash uchun zarur bo'lgan har qanday o'zgartirishlar bilan bog'liq xarajatlarni o'z ichiga oladi.
3. **Ma'muriy yordam:** TDYU IT qo'llab-quvvatlash, logistika xizmatlari va Markazning ravon ishlashi uchun zarur bo'lgan boshqa qo'llab-quvvatlash funksiyalarini o'z ichiga olgan ma'muriy yordam xizmatlarini ko'rsatish bilan bog'liq xarajatlarni ham qoplaydi.
4. **Moliyaviy rejalashtirish:** Har ikki Tomon Markazning byudjetini ishlab chiqish va boshqarishda, shu jumladan moliyaviy hisobot va nazoratda TDYU ishtiroki bilan moliyaviy rejalashtirish va byudjetlashtirish bo'yicha hamkorlik qilishni rejalashtirmoqda.
5. **Qo'shimcha hissalar:** Har ikki Tomon o'zaro kelishuv va Markaz ehtiyojlariga asoslangan holda maxsus loyihalar yoki ehtiyojlar uchun qo'shimcha moliyaviy hissalar kiritishga kelishishlari mumkin.

5. Boshqaruv va ma'muriyat

- Markaz TDYUdan bir vakil va MSEUdan bir vakil tomonidan birgalikda boshqariladi.
- Strategik yo'nalish, byudjet taqsimoti va asosiy tashabbuslar bo'yicha qarorlar hamkorlikda qabul qilinadi.

6. Intellektual mulk

- Ushbu hamkorlik davomida yaratilgan har qanday intellektual mulk TDYU va MSEU tomonidan birgalikda egalik qilinadi. Egalik huquqi, foydalanish va tijoratlashtirish bo'yicha aniq shartlar alohida Intellektual mulk to'g'risidagi kelishuvda batafsil ko'rsatiladi.

7. Maxfiylik

- Har ikki Tomon ushbu hamkorlik davomida almashilgan har qanday maxfiy yoki nozik ma'lumotlarning maxfiylikini saqlashga rozilik bildiradi.

8. Muddat va bekor qilish

- Ushbu Kelishuv __.__.____ sanasidan boshlab kuchga kiradi va 5 (besh) yil davomida amal qiladi. U Tomonlarning o'zaro kelishuvi bilan uzaytirilishi yoki o'zgartirilishi mumkin.
- Har bir Tomon 6 (olti) oylik yozma xabarnoma berish orqali ushbu Kelishuvni bekor qilishi mumkin, bunda davom etayotgan loyihalar yakunlanishi yoki tegishli tarzda o'tkazilishi ta'minlanishi shart.

9. Nizolarni hal etish

- Ushbu Kelishuv doirasida yuzaga keladigan har qanday nizolar o'zaro maslahatlashuvlar orqali hal etiladi.

10. Hamkorlik tushunchasi

- Ushbu kelishuv tomonlar o'rtasidagi hamkorlik bo'yicha keng tushunchani belgilaydi. Aniq moliyaviy majburiyatlar va daromadlarni taqsimlash nisbati keyinchalik tomonlar tomonidan muhokama qilinib, imzolanadigan alohida kelishuvda belgilanadi va hujjatlashtiriladi.
- Ushbu Memorandumga har qanday o'zgartirish va qo'shimchalar yozma ravishda kiritilishi va har ikki Tomonning vakolatli vakillari tomonidan imzolanishi shart.

YUQORIDAGILARNI TASDIQLASH UCHUN, Tomonlar ushbu Kelishuvni yuqorida ko'rsatilgan sana va yilda imzoladilar.

Hamkorlik kelishuvi uchun yakuniy versiyasi KK/OO/YYY

Toshkent davlat yuridik universiteti nomidan va uchun

Sana: 28 - 10 -2024

Imzo:

F.I.O.: Prof. Dr. Islambek Rustambekov

Lavozim: rektor v.v.b.

Manzil va pochta indeksi: Sayilgoh ko'chasi 35-uy, Toshkent 100047, O'zbekiston

Elektron pochta: info@tsul.uz

Hamkorlik kelishuvi uchun yakuniy versiyasi KK/OO/YYY

Milliy sud ekspertizasi universiteti nomidan va uchun

Sana: 28 - 10 -2024

Imzo:

.....

.....

F.I.O.: Prof. (Dr.) Purvi Pokhariyal

Lavozim: Dehli kampusi direktori, MSEU

Manzil va pochta indeksi: Sektor-9, Gandhinagar, Gujarat, Hindiston 382007

Elektron pochta: director_dc@nfsu.ac.in